

milliót a hatvanezer emberre felosztjuk, minden egyes emberre 1000 forint költség van számítva; ez igen sok, elég volna egy negyede is, de talán még kevesebb is, azért, hogy a másoknak is jusson. Ez a Bosznia bekebelezése még az oroszoknak is rozslat esik, ezért morrog is a hírlapokban, de tovább nem megy, mert tudja, hogy maga is részes benne. De hogy boszuját mégis kifőzhesse, szokása szerint felizgatta jó barátait, az olaszokat Ausztria-Magyarország ellen s ezek most kigyót-békát kiáltanak s erősen haragusznak Ausztria-Magyarországra azért, hogy a török zsákmányból még csak egy malacfarkat se kaptak; mert ők azt hiszik, hogy Ausztria-Magyarország az oka. Furcsa nép ez az olasz nép, ez olyan mint a gyermek, ki minden után kap, a mit meglát. Kezdetben Albániának egy részét akarták megszállni, de nem sikerült; azután Görögországgal szövetségbe és Kréta szigetét akarták elfoglalni, de nem lehetett; később Rhodus szigetét szerették volna megszerezni, de csak a kívánat mellett maradt a dolog; most már Triest, Istria s az Ecs völgye kellene, igen, de azt nem adják ingyen. De hogy Ausztria-Magyarországot a kecskebőrbe kergessék (megijesztsék), csúfol kiabálnak és lármáznak az utcákon, ugyanígy, hogy Rómából Bécsbe is elhalszik, de még Garibaldi is felvette a veres inget és nyomja a nótát és szerencsésen már 300 önkéntest is toborozott. No csak rajta, ha szükséges lesz s az olasz atyafiak úgy kívánják, — azt hisszük, hogy Ausztria-Magyarország az ütenyt el fogja találni nótájukhoz, még pedig az öhatadosból. Hanem előbb jó volna, ha szent Januáriust segítségül hírnák.

Lukács Károly.

Bosznia megszállása.

A főparancsnok jelenti Zsepceséből 8-ról, hogy fényes diadalt aratott augusztus 7-én Maglaj és Zsepce közt a főkelők nagyszámu serege fölött. Az előnyomulás három hadoszlopban történt. A balszárny délben bukkant az ellenség hadállására Poniove-Brankovics mellett. Ez erős hadállás minden akadályát legyőzte a tisztek erélyessége és a csapatok vitézsége. Négy óraker már ki volt verve az ellenség első állásából, és nagy veszteségeket szenvedett, de még erősebb állást foglalt el a Zepacko és Zimica csúcsokon.

A három hadoszlop concentricus és nagy hatása tüze, macaks védelem után 6¹/₂ óraker borzasztó veszteséggel szorította vissza az ellenséget Zsepce felé. Egy anatóliai redif zászlóalj, mely Szerajevóból jött a főkelőkkel, körülvettett és fegyverletételre kényszerítettet, és a maglaji erődbe kísértetett. A főkelők a sekély Bosznia gázlón át rendetlenül menekültek. Az ellenség száma jóval meghaladta a 6000 et; négy ágyúja is volt. A szerajevói segítség két redif zászlóaljjal teljes számban megérkezett hozzájuk. E zászlóaljak egyike megmenekült.

Maglaj, Zsepce, Zemca és Doboj összes mohamedán lakossága részt vett a harcban. A csapatok hősiessége bámulatos.

A veszteség még nincs pontosan megállapítva Hat halottunk van. Az óriási fáradalmak után egy napig pihennek a csapatok.

A 7. hadosztály augusztus 5-én összehozta a bégek által vezetett 1000 főkelővel Han Bogolja és Varcav Vakuf közt. A főkelők heves küzdelem után visszaverettek Jaica felé.

Aug. 7-én a 6. hadosztály két dandára nyomult előre Maglajból nagyon heves vidéken Zsepce felé. Az ellenség körülbelül 6000 emberrel és négy ágyúval rendelkezett, és macaks ellentállás után két állásból visszaveretett. A 27. vadászászlóalj szárnymozdulatával fegyverei letételére kényszeri-

tett egy rendes nizam zászlóaljat, melyet 7 tiszttel vezényelt, és négy lőszeres kocsit foglalt el. Philippovics tábornok és kísérete többször volt kitéve az ellenség ágyútüzeinek. Veszteségünk 58 halott és sebesült. Kubin főhadnagy a Hartung tartalék-eredből elesett.

Konstantinápoly, aug. 11. A leghatározottabban biztosítják, hogy a porta tegnap távirati uton erőlyes utasítást küldött Szerajevóba, és kijelentette, hogy ő már megegyezett s az osztrák-magyar csapatok nem mint idegenek, hanem mint barátok lépnek az országba, így tehát minden ellentállás céltalan és káros.

Zsepce, aug. 11. A Neues Wiener Tagblatt jelentése: A foglyoknál papiros pénz találtak, melyet Hadsi Lója kényszer folyammal bocsátott ki. Chorinsky gróf huszár főhadnagy gyilkosát rögtönítelő bíróság határozata alapján agyonlőtték. Ez az ember Chorinsky huszárcsizmát viselte. Egy másik főkelőt kivégeztek, a kinél azon 14,500 forintnyi összeget találták meg, melyet a meggyilkolt Hayek élelmezési biztostól raboltak el.

Maglaj város büntetése.

Távirataink röviden már jelezték, hogy a huszárainkat orv módon megtámadott maglaji lakosságra B. Philippovics tábornagynagy büntetésül sarrított vetett ki. — Az illető kiáltvány így szól;

Maglaj városához!

Ő Felsőge a császár Boszniába küldötte csapatait, hogy ott rendet és nyugalmat csináljanak. Állások, vagyontok és szökások előttünk szentek. A hová csapataink csak eljutottak még sehol sem fordult elő rendtelenség, mert a nép ő felsége kegyét méltányolta. A ti városotok is seregünk egy részének azon szent ígéretet tette, hogy megtartja a rendet és nyugalomban fog maradni; ennek dacára azonban Maglaj lakosai katonáinkat áruló módon megtámadták, legyilkolták és kirabolták teteiket pedig megcsönkítették.

Elégtételül ezen rablás és gyilkosságért, melytől a haditörvényszék szerint életekkel és vagyontokkal vagytok felelősek, relem és parancsolom, hogy 50,000 frtnyi hadisarcot 30 nap leforgása alatt a cs. és kir. katonai parancsnoknak Maglajban lefizessetek. Ha pedig ezt tenni vonakodnátok, az 50,000 frtnyi hadisarc erőszakkal hajtatik be rajtatok és pedig oly módon, hogy minden birtokaitoktól meg fogtok fosztatni, házaitokból és telkeitekről pedig kifogtok üzenni.

Maglaj, ug. 6. 1878.

A 13-ik hadtest főparancsnoka.

Philippovics.

A háromszékmegye közigazgatási bizottsága 1. hó 13. tartott ülése.

A közig. bizottság ezen ülésének kétszékű legfontosabb mozzanatát képezte a helybeli felső fiu-népiskolának polgári iskolává leendő átalakítása feletti határozat. A közigazgatási bizottság elfogadta a gondnoknagynak, illetőleg a tanfelügyelőnek e tárgyban tett ajánlatát s támogató véleményével hozzájárult az átalakításhoz.

A kir. tanfelügyelő ur jelentését adva, az átalakítás indoklását jövő számunk hozza.

Vajna Sándor kir. tanfelügyelő jelentése.

Tekintetes k. bizottság!

Jelen alkalommal Háromszékmegye népoktási életéből egy jelenséget vagyok bátor különösebben kiemelni, mely az itteni népoktási állomások betöltése körül uralkodó nézetek ferdeségére vonatkozik s melynek ellensúlyozására már a tek.

K. V á s á r h e l y e n az ellenzék meghallván Tisza Kálmán debreceni elejtését, rögtön korteskedni indul elismerésre méltó szorgalommal. Az egyik elmondja a másiknak, a másik a harmadiknak s mikor a negyedik korteshez kerül a hír, ez már azzal bujtogat, hogy a Tisza kormány megbukott és L. M. lesz a háromszéki főispán.

Egy szabadelvű választott éppen ezzel igyekezik kapacitálni.

Ez pedig mosolygott egyet a bajusza fölött s egy anekdotát mondott el nekik:

— Tudják-e uraim az egyszeri pap hogy biztatta hiveit az isten lételének hívésére?

Azt mondja a kathedrálból: higyjétek el, van isten. Mert ha hiszitek, hogy van és még sincs: nincs semmi baj; de ha nem hiszitek, hogy van és lenni talál, akkor az ördög elvitt benneteket. — Lássák uraim, így vagyunk a Tisza kormány bukásával is. Ha nem hiszik önök, hogy megbukott és megbukik: nincs semmi baj, de ha azt hivesztelik, hogy megbukott és nem talált megbukni: akkor a komollói menkö megütött bennünket.

*

Előpatakon történt. Egy budapesti képviselő jelöltet hoztak be Földvárról S. Szentgyörgyre. Természetesen Előpatakon kellett a számos kocsin ülő kíséretnek átvonulnia. Itt azonban a Coriolán anyja hósi vére beleszállt egy igazgatóság férfiuba és kiállott a sikra, fülébe dörgvén a kíséretnek: csak testemen mehettek át S. Szentgyörgyre! Meg is tiltott két tanu előtt a kíséret-

k. bizottság is idei májushavi ülésében intézkedni szükségesnek látta.

E megye területén ugyanis — a mint látszik — még a községi népiskolák életbeléptetésével egyidejűleg kaposságnak kezdeti örvendni ama gyekorlat, hogy a népiskolaitók ne állandólag, hanem egy vagy több évre terjedő ideiglenességgel alkalmazassanak egészen ellenkezőleg az 1868. évi 38. t. c. 138. §-ával, a hol az mondatik, hogy: „a tanítók élethosszig választatnak és hivatalukból súlyos hanyagság, erkölcsi kihágás vagy polgári büntény miatt mozdíthatók el a tankerületi iskolatanács — most már megyei közigazgatási bizottság ítélete folytán. Ily ítéletek azonban megerősítés végett a közigazgatási miniszter elé terjesztendők.”

A törvény ezen rendelkezésének mintegy kiegészítéséül a polgári községi iskolaszékek számára az 1876. évben kiadott miniszteri utasítás 20. §-ában pedig az iratik, hogy „oly esetekben, midőn valamely — tisztán a körülmények által előidézett oknál fogva a tanítói állomások véglegesen nem töltethetők be, azokra az iskolaszékek ideiglenes segéd-tanítókat alkalmaz, vagy pedig a tanfelügyelőnek avagy megbízottjának vezetése alatt és a tanfelügyelő jóváhagyásával ideiglenes tanítókat választ. Dacára a törvény ily világos és határozott szabványainak fordultak elő már esetek, a melyekben, némely községi iskolaszékek — állandó rendes tanítói állomásokra minden előleges indoklás illetoleg szabályszerű bejelentés nélkül ideiglenes tanítókat alkalmaztak s az ideiglenesség lejártával azok elmozdítására — a törvényben előírt közigazgatási bizottsági ítélet közbejövetele nélkül kezdeményező lépéseket tettek.

En úgy hiszem, hogy a népoktációs törvény szellemének helyes felfogása mellett meg nem engedhető sem az, hogy a községi iskolaszékek elfogadható indoklás nélkül a tanítói állomásokat ideiglenesen betölthessék, sem az, hogy az ilyen módon netalán már betöltött állomásokat az illető közigazgatási bizottság megelőző fegyelmi intézkedése illetoleg előmozdító határozata nélkül önkényűleg megüresültek nyilváníthatassák már csak azon egy oknál fogva sem, mivel ily eljárás mellett magok a községi iskolaszékek minden helyes jogi nézettel ellenkezőleg egyszersmind vádlói és bírói szerepet is valószínűleg.

Midőn tehát a fentebb vázolt visszaélésre vonatkozó nézeteknek kifejezést adni szerencsés le hetek, egyuttal bátor vagyok azt is közüdmásra hozni, miszerint az általam jelzett irányban a népoktációs törvény rendelkezését szorosan szem előtt tartani s azt lehetőleg érvényre emelni mulasztatlan feladatommak ismerem, de egyszersmind azt is remélem, szükség esetében ezen törekvésem kellő támogatásra számíthat a tek. közigazgatási bizottságnál is.

Vidéki élet.

K. V á s á r h e l y, 1878. aug. 12.

Tekintetes szerkesztő ur!

Becses lapjában jelent ugyan meg tudósítás a kézdi-vásárhelyi képviselőválasztás jelleme, lefolyása és eredményéről s nem azért, mintha azon tudósítást nem tartanám eléggé kimerítőnek, mert hisz híven felsorol az minden jelentékenyebbet: de bátor leszek a tek. szerkesztő ur becses engedelmevel azt mégis egy-s mással megtoldani.

Mióta ugyanis a szorosan vett nemzeti alkotmányosságunk korát éljük: soh' se volt Kézdi-Vásárhely polgársága a képviselőválasztás iránt annyira érdeklődő, de soh' se volt annak lefolyása alatt annyira izgatott, mint épen most. Nem volt és nem lehetett azért, mert az ezt megelőző választások alkalmakor egyedül csak most 3 éve lépett

nek minden demonstratiót, a mivel a fürdő vendégek nyugalmát felzavarhatnák.

— Igaz-e uram, fordul az igazgatósági személy egyik tanuhoz — hogy itt semmifele demonstrációnak helye nincs?

A tanu nem volt ismeretes a viszonyokkal és nagy bölcsen így szólt:

— Igaz, uraim! A multkor is, mikor gr. N. N. itt jött keresztül, olyan lármát, zajt csaptak, hogy majd felfordították a fürdőt. Igaz ám!

Az igazgatósági tag irult-pirult, lökdöste is a tanu könyökével, de hát már az mind nem használ semmit. Az a becsülétes ember lelkiismeretesen tanuskodott.

— No akkor aláz' szolgálja! s ott hagyják a buzgó igazgatósági tagot a szabadelvű párthoz tartozó szentgyörgyiek.

Ez az eset, azt mondják, igen emelte Előpatak renoméját.

*

Kézdi-Vásárhelyen A. és B. találkozik együtt. A. (Nagy G. párti) No benneteket ugyan megbuktatott a pálinka.

B. (Pap L. párti) Titeket meg épen a pálinka segített győzelemre.